

Fri och trygg utan våld och förtryck ...på riktigt!

Roks skuggrapport på regeringens åtgärdsprogram som togs fram för att ”förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel 2024-2026”.

Roks

Riksorganisationen för kvinno- och tjejjourer i Sverige

Fri och trygg utan våld och förtryck... på riktigt! Roks skuggrapport på regeringens åtgärdsprogram ”för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel 2024–2026”.

Innehållsförteckning

Förord	4
1. Allmänna krav.....	5
1.1 Utgå från kunskapen om mäns våld mot kvinnor, tjejer och barn	
1.2 Utgå från våldsutsatta kvinnor och tjejers perspektiv	
1.3 Utgå från att Sverige är inte jämställt	
1.4 Feministiska glasögon krävs i samtliga åtgärder	
2. Värdesätt den ideella kvinno- och tjejjourerörelsen.....	6
2.1 Upphäv tillståndsplikten för kvinnojourer	
2.2 Bekräfta kvinno- och tjejjourernas kvaliteter	
2.3 Långsiktig finansiering av kvinno- och tjejjourerna	
3. Våld och vårdnad.....	7
3.1 Våld ska spela roll i vårdnadstvister	
3.2 Krav på särskild utbildning för domstol och socialtjänst	
3.3 Separera inte mammor från sina barn	
3.4 Förbjud parental alienation i domstol, socialtjänst och familjerätt	
4. Socialtjänsten/familjerätten.....	8
4.1 Trösklarna för stöd behöver sänkas	
4.2 Utvärdera och omformulera FREDAs kortfrågor	
4.3 Rätt kunskap och evidens inom socialtjänsten	
4.4 Samarbeta med kvinno- och tjejjourerna	
4.5 Samlat stöd för kvinnor med funktionsnedsättning	
4.6 Socialsekreterare ska anmäla våld mot barn till Polismyndigheten	
4.7 Högre kunskapskrav på socialsekreterare	
4.8 Utbilda personal på familjerätten	
5. Arbete mot förövaren.....	9
5.1 Utgå från att förövaren vill utsätta för våld	
5.2 Stoppa förövarprogrammen	
5.3 Stoppa socialtjänstens arbete med förövare	
5.4 Utbilda domstolar, åklagarmyndigheten och Polisen	
6. Inför stödprogram för kvinnor.....	10
6.1 Utred hinder för kvinnor som vill lämna en våldsam man	
6.2 Utöka målsägandebiträdets uppdrag	
7. Porr/prostitution/människohandel.....	11
7.1 Erkänn porr som skadlig verksamhet mot kvinnor, tjejer och barn	
7.2 Etablera och säkerställ implementeringen av stödprogram	
7.3 Köp av övergrepp ska bli artbrott	
7.4 Skadestånd för kvinnor och tjejer som utsatts för prostitution	
7.5 Kriminalisera att tjäna pengar på pornografi	
7.6 Skäl för uppsägning vid porrsurfande på arbetet	
7.7 Fortsatt arbete för en sexköpslag i andra länder	
7.8 Särskild utbildning i bemötande	
7.9 Stoppa hemsidor såsom Only fans i Sverige	
7.10 Prioritera sexbrott inom Polisen	
7.11 Inkludera mäns våld mot tjejer i läroplanen	

8. Långsiktigt boende för våldsutsatta kvinnor.....	12
8.1 Hitta en långsiktig boendelösning för våldsutsatta kvinnor	
8.2 Stoppa vräkningen av kvinnor som utsätts för prostitution	
9. Surrogatmödraskap.....	12
9.1 Lagstadga mot suuogatmödraskap	
10. Mäns våld i hederns namn.....	13
10.1 Utgå från våld i hederns namn	
10.2 Sprid kunskap om mäns våld i hederns namn	
11. Våld mot tjejer.....	13
11.1 Implementera egen nationell handlingsplan	
11.2 Inkludera tjejer i det sjätte jämställdhetsmålet	
11.3 Inför en särskild stödmottagning för utsatta tjejer	
11.4 Mer polisresurser för att utreda sexualbrott	
11.5 Införa attitydförändrande insatser inom Polismyndigheten	
11.6 Öka statusen på arbetet mot mäns våld mot kvinnor inom Polisen	
11.7 Återetablera IGOR-projektet	
11.8 Låt tjejjourerna agera i separatistiska rum i skolan	
11.9 Särskild socialpedagog på heltid i samtliga skolor	
11.10 Avbryt kampanjer som beskriver våldet könlöst	
11.11 Få in våld mot tjejer i sexualundervisningen	
11.12 Tillsätt en statlig utredning för att analysera samtyckeslagen	
11.13 Stäng ner SiS-institutioner och betala skadestånd	
12. Kvinnor, tjejer och barn som lever med skyddade personuppgifter.....	15
12.1 Inför nationell samordning kring kvinnor med skyddade personuppgifter	
12.2 Tillsätt en statlig utredning om kvinnor, tjejer och barn med skyddade personuppgifter	
12.3 Statligt bidrag för samtliga kostnader för kvinnor som lever med skyddade personuppgifter	
12.4 Enklare skadestånd när skyddade uppgifter röjs av myndigheter	
12.5 Inför en nationell krisenhet på myndighet	
12.6 Säkerställ att kvinnor med skyddade personuppgifter kan rösta	
12.7 Erbjud traumabehandling för kvinnor och barn med skyddade personuppgifter	
13. Migrationsprocessen.....	17
13.1 Upphäv tvåårsregeln för anknytningsärenden	
13.2 Stoppa angiverilagen	
13.3 Informera om mäns våld mot kvinnor i SFI-undervisning	
14. Kriskommission mot mäns våld mot kvinnor, tjejer och barn.....	17
15. Kvinnor och tjejer i gängkriminella miljöer.....	18
15.1 Se tjejer och kvinnor i gängkriminella miljöer som brottsoffer	
15.2 Särskilt stödprogram för tjejer och kvinnor i gängkriminella miljöer	
15.3 Utred brott tjejer och kvinnor utsatts för i gängkriminella miljöer	
16. Ekonomiskt eftervård.....	18
16.1 Se över bodelningsprocessen	
16.2 Pressa bankerna att ta sitt ansvar	
16.3 Särskild avdelning på Kronofogden mot ekonomiskt våld	

Förord

Roks är riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige. Roks har arbetat mot mäns våld mot kvinnor, tjejer och barn i 40 år. Kvinno- och tjejjourerna möter kvinnor, tjejer och barn varje dag som varit utsatta för mäns och killars systematiska våld. Kvinno- och tjejjourerna möter också ett samhälle som inte förstår våldets komplexitet eller systematik. Kvinnor och tjejer utsätts för ett systematiskt våld från att de föds till att de dör. Kvinnor och tjejer skyddar sig själva från våldet, anpassar sig utifrån det patriarkala systemet och i många fall bearbetar våldet de varit med om själva, utan statliga resurser.

Roks ser åtgärder som gång på gång misslyckas att skydda kvinnor, tjejer och barn från våld och som i många fall tvärtom går emot dem. Åtgärdsprogram är inga undantag. Detta trots att det sjätte jämställdhetsmålet innebär att våldet mot kvinnor ska upphöra.

Åtgärdsprogrammet "fri och trygg utan våld och förtryck" är åtgärder som ska genomföras mellan 2024-2026. Roks ser att åtgärdsprogrammet inte räcker och att många åtgärder är svåra att uppfylla under denna period eftersom det saknas ett krafttag i att stoppa våldet.

Mäns våld mot kvinnor, tjejer och barn är ett allvarligt samhällsproblem som kräver rätt kunskap för att kunna bekämpa. Roks kvinno- och tjejjourer har kunskap och erfarenhet som är nödvändig för att stoppa våldet. Kvinno- och tjejjourer ser våldet utifrån hennes ögon. De ser också förövarens metoder och det statliga och kommunala bemötandet och arbetet. Roks har därför tagit fram en skuggrapport av åtgärdsprogrammet för att visa vilka åtgärder som behöver göras omgående för att komma längre i kampen för att bekämpa våldet. Detta är ingen uteslutande lista på åtgärder.

Roks styrelse

1. Allmänna krav

Dessa åtgärder behöver finnas genomgående genom allt arbete mot mäns våld mot kvinnor, tjejer och barn. Saknas denna grundinställning och utgångspunkt så kommer åtgärder inte ha någon effekt eller i många fall skapa större hinder för kvinnor, tjejer och barn.

1.1 Utgå från kunskapen om mäns våld mot kvinnor, tjejer och barn

För att arbetet mot mäns våld mot kvinnor, tjejer och barn ska upphöra behöver samtliga åtgärder utgå från kunskapen som kopplar samman kön, våld och makt. Kvinnor och tjejer utsätts för mäns våld för att de är kvinnor och tjejer. Åtgärderna behöver tydliggöra att våldet är systematiskt mot kvinnor och tjejer genom hela deras liv. Om åtgärder eller lagstiftningar utgår från någon annan kunskap kommer de inte fungera för att skydda kvinnor och tjejer eller i värsta fall motarbeta dem. Kunskapen ska inkludera:

- kön, makt och våld
- våldet mot kvinnor och tjejer är den yttersta konsekvensen av könsmaktsordningen
- normaliseringsprocessen

Roks ser att annan förståelse av våldet sprider sig och ibland är utgångspunkten i de åtgärder och lagstiftningar som införs. Denna förståelse beskriver inte det systematiska våldet utan beskriver våldet som enskilda händelser eller orsaker. Begrepp som "våld i nära relation" eller "våld i ungas parrelation" är typiska begrepp som skadar kampen mot mäns våld mot kvinnor, tjejer och barn. Samhället behöver därför inte bara använda rätt kunskap, utan också rätt terminologi i samtliga delar av samhället.

1.2 Utgå från våldsutsatta kvinnor och tjejers perspektiv

Samtliga åtgärder och lagstiftningar ska inkludera en konsekvensanalys som analyserar vad konsekvenserna kommer att vara för kvinnor, tjejer och barn. Detta för att garantera att arbetet inte får konsekvenser för kvinnor, tjejer och barn. Konsekvensanalysen behöver göras utifrån kunskapen om mäns våld mot kvinnor och inte bara utifrån jämställdhet.

1.3 Utgå från att Sverige inte är jämställt

Arbeta med perspektivet av att Sverige inte är ett jämställt land ännu. Roks har under 40 år sett lagstiftningar och åtgärder som utgår ifrån att Sverige är ett jämställt land för kvinnor och tjejer. En felaktig utgångspunkt riskerar att leda till att åtgärder hade gett effekt om samhället inte byggde på patriarkala strukturer och där våldet mot kvinnor, tjejer och barn inte är den yttersta konsekvensen av ojämställda strukturer. Samtliga delar av samhället måste utgå från att Sverige arbetar kraftfullt för att uppnå jämställdhet, men att det inte är det så länge kvinnor, tjejer och barn inte lever fria från ett systematiskt våld.

1.4 Feministiska glasögon krävs i samtliga åtgärder

För att skapa förändring och på riktigt stoppa mäns våld mot kvinnor, tjejer och barn behöver samtliga beslutsfattare och politiker arbeta med feministiska glasögon. Med

de feministiska glasögonen kan man se de strukturer som leder till att kvinnor är underordnade män. Denna kunskap och förståelse leder till att samhället tror på henne när hon berättar om våldet första gången och sluter upp bakom henne. Roks ser ett behov av att samtliga riksdagspolitiker genomgår Roks feministiska skola med fokus på mäns våld mot kvinnor, tjejer och barn. Dessa ska Roks arrangera varannan månad.

2. Värdesätt den ideella kvinno- och tjejjourserörelsen

Kvinn- och tjejjourserörelsen har stått längst fram i kampen mot mäns våld mot kvinnor, tjejer och barn. Den kunskapen måste värdesättas och användas.

2.1 Upphäv tillståndsplikten för ideella kvinnojourer

Jourserörelsen startade för över 40 år sedan. I över 40 års tid har jourerna sett våldet och samhället utifrån hennes ögon och bestämt sig för att jourerna kommer ge stöd fram tills att det finns ett värdigt stöd för kvinnor och tjejer i samhällets system. Idag finns det inget värdigt stöd för kvinnor och tjejer. Kvinnor, tjejer och barn möts av samhällets instanser som försvårar möjligheten för dem att lämna den våldsamma relationen eller bearbeta våldet. För att kvinnor och tjejer ska få ett värdigt stöd behöver jourserörelsen stå fria från systemet. Lag (2024:79) om placering av barn i skyddat boende medförde en tillståndsplikt för ideella kvinnojourer som kan innebära en jourdöd.

2.2 Bekräfta kvinno- och tjejjourernas kvaliteter

Socialstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg (IVO) utreder och beslutar om kvaliteter som den ideella kvinnojouren inte delar. Därför behövs ett omtag där jourserörelsen får avgöra kvaliteterna för skyddat boende för att faktiskt kunna ge ett värdigt stöd för kvinnor, tjejer och barn.

De ideella kvinnojourernas kvaliteter:

- Fristad från mäns våld, ett separatistisk rum
- Fokus på samtal och stöd, kvinna till kvinna
- Kunskap om kön, makt och våld samt normaliseringsprocessen
- Ha någon som tror på henne och står bredvid henne genom hela processen
- Hjälper att placera våldet och påbörja bearbetningen av våldets konsekvenser
- Ideella krafter
- Låg tröskel för att få stöd
- Anonymitet

Socialstyrelsens kvaliteter:

- Säkerhetsåtgärder såsom på byggnad och i samtal
- Fokus på säkerhetssamtal
- Kunskap om offentlighet och sekretess
- Skyddade boendet har professionella anställda
- Dokumentation och handlingsplaner

Samhället behöver därför bekräfta och arbeta utifrån de kvaliteter som jourserörelsen har arbetat fram under 40 års tid. Konsekvenserna blir annars att jourserörelsen försvinner och kvinnor och tjejer inte längre har ett värdigt stöd. Genom att bekräfta jourserö-

relsens kvaliteter kommer också den privata marknaden med vinstdrivande företag att stoppas.

2.3 Långsiktig finansiering för jourerna

Se över finansieringen för kvinno- och tjejjourerna och riksorganisationerna som arbetar mot mäns våld mot kvinnor, tjejer och barn. Jourrörelsen behöver en finansiering som sträcker sig längre än två år. Finansieringen behöver också garantera att kraven för finansiering inte förändrar kvinno- och tjejjourerna i.

3. Våld och vårdnad

3.1 Våld ska spela roll i vårdnadstvister

Kvinnor utsätts för våld som samhällets instanser sedan omformulerar till "konflikt" eller "samarbetssvårigheter". Våld som kvinnor och barn utsätts för ska påverka vårdnadstvister. Bekräfta att barnets bästa inte, i fall där våld förekommer, innebär kontakt med båda föräldrarna. Barns bästa är då ett liv fritt från våld. Förändringar i Föräldrabalken (1949:381) och andra styrdokument inom Socialstyrelsen och socialtjänsten krävs därför. Det behöver också säkerställas att kvinnor och barns berättelser värdesätts i vårdnadstvister.

3.2 Krav på särskild utbildning för domstolar och socialtjänst

Samhället måste stå enade bakom kvinnor, tjejer och barn och kämpa mot förövaren som använder deras gemensamma barn som redskap. Män använder barnen för att fortsätta utsätta kvinnan. Det krävs därför att det införs obligatoriska utbildningar för alla som arbetar med vårdnadstvister inom domarutbildningen och socialtjänsten.

3.3 Separera inte mammor från sina barn

Mammor och barn utsätts gemensamt för pappas våld. De behöver därför vara tillsammans för att kunna leva fria från våld och bearbeta sin utsatthet. Lag (2024:79) om placering av barn i skyddat boende innebär att mammor och barn ska prövas i olika ärenden vad gäller skyddet på skyddade boendet. Det medför att mammor och barn inte får samma skydd och stöd. Det riskerar att sära på dem eller att mammor väljer att stanna i den våldsamma relationen för att inte riskera att barnen lever kvar med den våldsamma pappan ensam. Lag (2024:79) om placering av barn i skyddat boende behöver därför upphävas.

3.4 Förbjud parental alienation i domstolar, socialtjänst och familjerätten

Parental alienation (PA), även kallat föräldraalienation, beskriver hur barn tvingas välja bort en relation med en förälder (ofta en våldsam pappa), mot deras vilja, på grund av mammans påstådda manipulation. Jourrörelsens 40-åriga kunskap och erfarenhet ser att denna teori är ett motstånd mot mammor som berättar om våldserfarenheter. Likt Roks egna rapport "Våld och vårdnad" beskriver Jämställdhetsmyndighetens rapport "Våld är inget undantag" vårdnadstvister där våld, i de flesta fall, inte påverkar beslut gällande vårdnad. Jourrörelsens erfarenhet visar att relationen till pappan påverkas när mammor och barn utsätts för våld. Föräldraalienation är ett redskap pappor använder för att suddas bort det våld han utsatt mammor och barn för, och för att utmåla mamman som psykiskt instabil och manipulativ. Det säger både FN:s särskilda rapportör om mäns våld mot kvinnor, och även GREVIO, som också anser

att man bör förbjuda användandet av PA i familjerättsliga tvister. Föräldraalienation är redan idag ett etablerat begrepp i vårdnadstvister i Sverige och vi ser även att mammor möts av detta i utredningar hos socialtjänsten. Det krävs därför att myndigheter säkerhetsställer att föräldraalienation inte används, varken som begrepp eller som teori. Myndigheter måste också arbeta för att aktivt arbeta mot dessa teorier.

Sverige behöver därför lagstifta mot PA i vårdnadstvister, likt Spanien och Kroatien.

4. Socialtjänsten

4.1 Trösklarna för stöd behöver sänkas

För att kvinnor ska få stöd behöver trösklarna för våld sänkas hos socialtjänsten. Kvinnor behöver kunna få stöd innan de har kontakt med socialtjänsten. Kvinnor behöver också kunna bo på kvinnojourerna anonymt tillsammans med sina barn utan kontakt med socialtjänsten. Kvinnor behöver kunna vara anonyma för att sänka trösklarna. Kvinnojourerna behöver därefter vara med i processen hos socialtjänsten och en eventuell rättsprocess för att kvinnan ska orka processerna. Roks önskar etablera Norrlandsmodellen hos samtliga kommuner i Sverige. Norrlandsmodellen bygger på att kvinnojourerna inte behöver ett beslut om placering på det skyddade boendet utan informerar kommunen årsvis hur många kvinnor och barn som bott på jourerna. Kommunen finansierar det skyddade boendet årsvis.

4.2 Utvärdera och omformulera FREDA-kortfrågor

Kvinno- och tjejjourerna är i många fall den första kontakten kvinnor och tjejer tar när de vill lämna en våldsam man. Många kvinnor definierar sig inte som våldsutsatta och har svårt att sätta ord på våldet. Detta eftersom han normaliserat våldet och för att hon har en kärleksrelation med honom. Det gör att socialtjänstens FREDA-kortfrågor inte kommer ge de resultat som behövs för att hon ska få stöd. Socialstyrelsen behöver därför få uppdraget att utvärdera och omformulera kortfrågorna med fokus på att sänka trösklarna för att få stöd.

4.3 Rätt kunskap och evidens inom socialtjänsten

Socialtjänsten behöver bygga på rätt kunskap och evidens. Kunskapen behöver bygga på den feministiska våldsforskning som finns på området såsom normaliseringsprocessen. Evidensen behöver bygga på jourernas erfarenhet och kunskap, och inte på socialtjänstens erfarenhet.

4.4. Samarbeta med kvinnojourerna och tjejjourerna

För att kvinnor, tjejer och barn ska orka samtliga myndighetskontakter och processer behöver kvinno- och tjejjourerna stå bredvid henne. Kvinno- och tjejjourerna är etablerade verksamheter i det lokala samhället och har skapat samarbeten med bland annat Kommun, socialtjänst, Polismyndigheten, hälsa- och sjukvård, skola och advokater. Detta för att underlätta för henne när hon behöver stöd och hjälp. Det är därför viktigt att kvinno- och tjejjourerna är en given part i samtliga samarbeten och information- och kunskapskälla gällande gällande mäns våld mot kvinnor, tjejer och barn.

4.5 Samlat stöd för kvinnor med funktionsnedsättning

Kvinnor med funktionsnedsättning får sällan ett samlat stöd från kommunen. Kvinnor med funktionsnedsättning behöver ha flera kontakter med socialsekreterare och andra funktioner inom kommunen för att kunna få det stöd som är nödvändigt. Det är inte ovanligt att socialsekreterare och andra handläggare inom kommunen inte har någon kontakt, vilket gör att hon får motstridiga stödinsatser och information. Det skapar hinder för att kunna ta sig ur våldet. Kvinnor med funktionsnedsättning behöver därför ett samlat stöd, där det ställs krav på socialsekreterare och andra handläggare att ha kontinuerlig kontakt för att flytta ansvaret från henne till kommunen.

4.6. Socialsekreterare ska anmäla våld mot barn till Polismyndigheten

När en orosanmälan inkommer till Socialtjänsten med information om att ett barn utsätts för våld så utreder de det. Kvinno- och tjejjourernas erfarenheter visar att socialsekreterare brister i att anmäla det till Polismyndigheten. Socialtjänsten behöver därför följa upp när orosanmälningar inkommer och i hur många fall Socialtjänsten anmäler till Polismyndigheten.

4.7. Högre kunskapskrav på socialsekreterare

Kunskapen om det systematiska våld som kvinnor, tjejer och barn utsätts för av män behöver vara hög för att ärenden om vårdnad och stöd ska ske rättssäkert och korrekt. Därför behöver socialtjänsten ha högre krav på kunskap och erfarenhet om mäns våld mot kvinnor innan anställning. Det ska vara meriterande att ha varit en ideell jourkvinna eller jourtjej.

4.8 Utbilda personal på familjerätten

Kvinnor möts ofta av en familjerätt som strävar efter ett samarbete mellan föräldrarna. Den föräldern som inte vill samarbeta bedöms vara den som skapar konflikten och en olämplig förälder. I de flesta fall är det mammans, som berättat om våldserfarenheter, föräldraskap som analyseras och bedöms vara umgängessabotage för att hon vill skydda sina barn från våld. Den våldsamma pappas våld och föräldraskap analyseras sällan och bedöms ännu mindre räknas som umgängessabotage. Kvinnor och barn som är utsatta för våld ska inte behöva samarbeta med den våldsamma pappan. Det förekommer till och med på familjerätternas hemsida att den ena föräldern kan få umgängesstöd för att behålla och återuppta umgängesrätt/vårdnaden för barnen. Våldet behöver räknas som brottsliga handlingar och att skydda sina barn från våld inte ska bedömas vara umgängessabotage. Stödet från familjerätterna behöver därför utgå från kunskap om mäns våld mot kvinnor. Personal på familjerätten behöver därför ökad kunskap om mäns våld mot kvinnor för att förstå hur våld och normaliseringsprocessen fungerar.

5. Arbete mot förövaren

5.1 Utgå från att förövaren vill utsätta för våld

Jourrörelsen har sett förövaren från kvinnan, tjejen och barnets ögon. Förövaren är en man som vill kontrollera och ha makt över kvinnan, tjejen och barnet. Samtidigt är det ett samhälle som tror att han vill förändras och inte utgår från att han begår allvarliga brott mot henne. Han använder alla verktyg för att få tillbaka kontrollen

och makten över henne. Om politiker, beslutsfattare och myndigheter inte har den synen på förövare kommer alternativa förklaringar om mäns våld mot kvinnor aldrig försvinna, såsom att mannen behöver stöd och hjälp för att han vill ändra sig. Därför behöver man, enligt Istanbulkonventionen, alltid utgå från kvinnor, tjejer och barn för att införa åtgärder.

5.2 Stoppa förövarprogram

Förövarprogram kan ha stora konsekvenser för kvinnor. De flesta förövarprogram har inte genomgått en konsekvensanalys där konsekvenser för kvinnor analyseras. Det saknas också evidens som tyder på att förövarprogrammen fungerar. Förövarprogram kan därför användas som redskap för att hålla kvar kvinnan i relationen och fortsätta skuldbelägga henne för det hon varit utsatt för. Förövarprogrammen måste därför bygga på evidens att det faktiskt fungerar innan den kan användas. Tills dess behöver förövarprogram stoppas.

5.3 Stoppa socialtjänstens arbete med förövare

Socialtjänsten ska ge stöd till män som utsätter kvinnor för våld i hemmet. Ett problem som gör att mäns våld mot kvinnor och barn får fortgå är för att samhället inte ser det som brottsliga handlingar. Att socialtjänsten ger stöd till människor som begått brott mot någon annan leder till att våldet accepteras. Förövaren använder också detta som ett sätt att skuldbelägga kvinnan. Socialtjänsten ska därför inte arbeta med förövare.

5.4 Utbilda domstolar, åklagarmyndigheten, Polismyndigheten

Obligatorisk utbildning för domstolar, Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten gällande mäns våld mot kvinnor för att förstå hur förövare använder rättsprocessen för att fortsätta kontrollera kvinnan.

6. Stödprogram för kvinnor

6.1 Utred hinder för kvinnor som vill lämna en våldsam man

Kvinnor som vill lämna en våldsam relation möts av ett samhälle som inte tror på henne och som skapar hinder för att hon ska lämna. För att införa ett stödprogram för våldsutsatta kvinnor behövs en statlig utredning för att utreda samtliga hinder som kvinnor möter och strategier för att stoppa dessa hinder. Särskilt stöd behöver också införas för kvinnor med funktionsnedsättning, missbruk och språksvaga i svenska.

6.2 Utöka målsägandebiträdets uppdrag

Kvinnor som är utsatta för våld behöver särskilt stöd under domstolsprocessen. Ett målsägandebiträde är ett sådant stöd som är nödvändigt för att hon ska klara en process där hennes förövare är motparten. Målsägandebiträdet har vissa begränsningar i sitt uppdrag som behöver förändras. Målsägandebiträdet ska kunna stötta kvinnan att begära skadestånd. Målsägandebiträdet ska också kunna fortsätta ge stöd och råd till kvinnan även i Hovrätten och Högsta domstolen utan ett särskilt beslut från domstolar. Domstolen behöver kräva att målsägandebiträdet har kunskap om mäns våld mot kvinnor.

7. Porr/prostitution/människohandel

7.1 Erkänn porr som skadlig verksamhet mot kvinnor, tjejer och barn

Porren är en skadlig verksamhet mot kvinnor, tjejer och barn och är en del av de sexuella övergrepp som de utsätts för. Det krävs därför att åtgärder för att kvinnor och tjejer utsatta för prostitution och pornografi ska vara högt på dagordningen och ses som mäns våld mot kvinnor, tjejer och barn. Det krävs också att lagstiftning behöver implementeras för att hjälpa kvinnor och tjejer som är utsatta för porren.

7.2 Etablera och säkerställ implementeringen av stödprogram

Idag finns det vissa lämna-program för kvinnor och tjejer som utsätts för prostitution. Däremot är de inte tillräckligt finansierade eller etablerade för att faktiskt fungera. Kvinnor och tjejer som är utsatta för prostitution och pornografi behöver stöd att kunna lämna utsattheten. Stödprogrammet behöver vara etablerat nationellt och inkludera stöd i form av hälsa- och sjukvård, myndighetskontakter, ekonomi, boende och nära samarbete med kvinno- och tjejjourerna.

7.3 Köp av övergrepp ska bli artbrott

Att köpa ett sexuellt övergrepp är särskilt klandervärt och samhällsfarligt och behöver därför bli ett artbrott för att kunna stoppas.

7.4 Skadestånd för kvinnor och tjejer som utsatts för prostitution

Kvinnor och tjejer som utsätts för prostitution och pornografi ska ha rätt till skadestånd för de som de varit utsatta för.

7.5 Kriminalisera att tjäna pengar på pornografi

Pornografi är en industri där män tjänar pengar på filmade övergrepp. Det behöver därför göras olagligt att tjäna pengar på filmade övergrepp.

7.6 Skäl för uppsägning vid porr-surfande på arbete

För att stoppa konsumtionen pornografi behöver förövaren straffas för att titta på det. Ett sätt att göra det på är att porr-surfande på arbetet ska vara skäl för uppsägning.

7.7 Fortsatt arbete för en sexköpslag i andra länder

Sverige var först med att stifta en lagstiftning som skyddar kvinnor i prostitution och straffar mannen som köper sexuella tjänster. Sverige måste fortsätta arbeta för att motivera andra länder och EU att införa sexköpslagen som bygger på att skydda kvinnor och straffa förövaren.

7.8 Särskild utbildning i bemötande

Kvinnor och tjejer som utsätts för prostitution och pornografi ska bemötas med värdighet inom Polismyndigheten, socialtjänsten och andra som möter kvinnor som utsätts. Den utbildningen behöver utgå från våldsforskning och jourrörelsens kunskap och erfarenhet.

7.9 Stoppa hemsidor såsom only fans i Sverige

Sverige behöver stoppa pornografiska hemsidor och appar såsom Only fans för att kvinnor och tjejer inte fortsatt ska utnyttjas. Det räcker inte med åldersverifikation. För att få ett stopp på övergreppen på appar och hemsidor behöver appar som främjar prostitution och porografiska hemsidor stoppas helt, för alla åldrar.

7.10 Prioritera brotten inom polisen

Idag är inte sexualbrott mot kvinnor, tjejer och barn prioriterade inom Polismyndigheten, vilket leder till att övergreppen får fortgå utan straff. För att få ett stopp på prostitution behöver Polismyndigheten prioritera dessa brott internt. Polismyndigheten behöver också arbeta med åtgärder för att förändra attityden kring prostitution.

7.11 Inkludera mäns våld mot tjejer i läroplanen

Läroplanen behöver revideras för att inkludera mäns våld mot tjejer, inklusive incest, pornografi, prostitution och könsmaktsordning. Skolan behöver resurser för att kunna införa kunskapshöjande insatser och åtgärder. Kuratorer och lärare på skolan behöver också ha särskild kunskap om män och killars våld mot tjejer för att kunna ge ett värdigt bemötande när tjejer berättar om sin utsatthet.

8. Långsiktig boende för kvinnor

8.1 Hitta en långsiktig boendelösning

Boendefrågan är en särskilt viktig fråga för jourrörelsen då många kvinnor bor på kvinnojouren betydligt längre än vad som är nödvändigt, främst för att de inte får en bostad. Boendefrågan kan också vara ett skäl till att kvinnor stannar i den våldsamma relationen eftersom hon inte vet vart hon ska bo om hon lämnar.

Kommuner behöver därför ge kvinnor som utsatts för våld förtur i bostadskön. Kraven för att få förtur behöver också vara låg för att kvinnor faktiskt ska få användning för förtursreglerna. I många fall är kraven så pass höga att många kvinnor inte kvalificerar för förtur, det kan exempelvis vara att de har betalningsanmärkningar eller utmätning hos Kronofogden. För de kvinnor som kvalificerar för förturen ska boendet vara lämpligt enligt henne. I många fall erbjuds kvinnor boende långt ut från stadskärnan. Kommunerna behöver därför inte bara hitta ett långsiktigt boende för kvinnor, utan också införa stödinsatser.

8.2 Stoppa vräkning av kvinnor som utsätts för prostitution

Reglerna kring hyresvärdens möjlighet att kunna vräka en hyresgäst på grund av otrygghet kan skapa problem för kvinnor som utsätts för prostitution. Inför särskilda regler där hyresvärderna inte kan vräka en kvinna för att en man utsatt henne för prostitution i hennes bostad.

9. Surrogatmödraskap

9.1 Lagstadga mot surrogatmödraskap

Surrogatmödraskap innebär ett utnyttjande av kvinnokroppen och kvinnors reproduktiva organ. Kvinnor tvingas ingå i avtal där de inte har makten över sin egen kropp och hälsa. Därför är surrogatmödraskap en del av våldet kvinnor utsätts för

på grund av patriarkala strukturer. I Sverige är det inte idag lagligt men inte heller olagligt att använda sig av surrogat. Det behöver därför vara olagligt att använda sig av surrogatmödraskap både i Sverige och i andra länder. Det ska kunna vara straffbart i Sverige när svenska medborgare använder sig av i andra länder.

10. Mäns våld i hederns namn

10.1 Utgå från våld i hederns namn

Kommuner, myndigheter, beslutsfattare och politiker använder sig i många fall av begreppet "hedersvåld och förtryck" för att beskriva våld i hederns namn. Roks använder sig av våld i hederns namn för att hedern är en ursäkt eller förklaring av våldet. Våld i hederns namn är ingen avvikelse från annat våld mot kvinnor. De råder under samma patriarkala strukturer och är den yttersta konsekvensen av könsmaktsordningen. Skillnaden är att våld i hederns namn sker kollektivt där det finns fler förövare.

10.2 Sprid kunskap om mäns våld i hederns namn

Kunskapshöjande insatser inom myndigheter, politiker och beslutsfattare utifrån jourrörelsens kunskap om våld i hederns namn.

11. Våld mot tjejer

11.1 Implementera egen nationell handlingsplan

Arbetet mot att stoppa mäns och killars våld mot tjejer prioriteras inte. Det ingår i de tidigare och nuvarande nationella handlingsplanen, däremot har åtgärderna inte prioriterats. Det har lett till att åtgärderna inte genomförts. Det krävs därför en egen nationell handlingsplan för att stoppa män och killars våld mot tjejer.

11.2 Inkludera tjejer i det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet

Arbetet mot mäns och killars våld mot tjejer försvinner. De arbete som många gånger görs beskrivs inte som ett systematiskt våld som tjejer utsätts för. Det sjätte jämställdhetspolitiska delmålet behöver därför förändras till:

'Mäns och killars våld mot kvinnor och flickor ska stoppas. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig och psykisk integritet'.

11.3 Inför en särskild stödmottagning för utsatta tjejer

Tjejer och unga kvinnor som utsätts för övergrepp har i många fall enbart tjejjouren att vända sig till. Trots att tjejjouren är ett viktigt stöd har det ingen möjlighet att behandla. För att tjejer ska kunna behandlas och få ett fortsatt stöd behöver en särskild stödmottagning införas där tjejer kan vända sig till och få stöd i att bearbeta de våld de varit utsatta för. Den stödmottagningen ska vara specialiserad på mäns och killars våld mot tjejer och unga kvinnor. Personalen på den särskilda mottagningen behöver vara kvinnor och ha jourerfarenhet.

11.4 Utred arbetssätt hos Polisen för att öka upplärningsnivån

Mäns och killars våld mot tjejer och kvinnor har en alltför låg upplärningsnivå. Ärenden läggs ner på grund av bristande bevisning trots att kvinnan eller tjejen inte

är kallad på förhör, fått presentera sin bevisning eller att Polismyndigheten använt sina befogenheter för att följa upp hennes bevisning. Polismyndigheten behöver därför hitta nya arbetssätt för att uppklärningsnivån på brott mot kvinnor och tjejer höjs markant. Särskilt behöver stödinsatser införas för att tjejer och kvinnor ska orka delta i processen och insatser för att bemöta tjejer och kvinnor rätt.

11.5 Införa attitydförändrande insatser inom Polismyndigheten

Kvinnor och tjejer möts av ett samhälle som inte tror på dem, trots att det är fastställt att mäns våld mot kvinnor och tjejer är ett systematiskt våld. Polismyndigheten och andra myndigheter refererar till dessa kvinnor och tjejer som en svår målgrupp eftersom det ofta står ord mot ord med brist på bevisning. Roks menar bestämt att förövaren är en svår målgrupp eftersom det är den förövande mannen som är skälet till varför bevisningen saknas eller dylikt. Polismyndigheten behöver därför införa attitydförändrande insatser kring dessa brott.

11.6 Öka statusen på arbetet mot mäns våld mot kvinnor inom Polisen

Handläggare och poliser som arbetar inom Polismyndigheten mot mäns våld mot kvinnor, tjejer och barn anses vara lågstatusjobb inom myndigheten. Dessa enheter har hög personalomsättning, vilket gör att arbetet försvåras. Polismyndigheten behöver därför införa åtgärder för att göra dessa tjänster mer attraktiva.

11.7 Återetablera IGOR-projektet

Framgångsfaktorn i projektet IGOR inom Polismyndigheten var kunskapen om mäns våld mot kvinnor. Det var ett genomtänkt arbete med fokus på att ge stöd till kvinnor som är utsatta för våld. IGOR-projektet kan därför inte bytas ut mot checklistor nationellt. Då saknas förståelsen och kunskapen. Därför behöver IGOR-projektet återinföras som helhet i samtliga regioner.

11.8 Låt tjejjourerna agera i separatistiska rum i skolor

Tjejjourerna tar ett stort ansvar att sprida information om våld och övergrepp till tjejer i skolan. Tjejjourerna möter motstånd i skolor när de önskar träffa tjejer enskilt. Det är viktigt att ha ett separatistiskt rum för tjejer när våld och övergrepp diskuteras. Läroplanen har skapat större svårigheter för tjejjourerna att kräva separatistiska rum för tjejer. Läroplanen behöver därför ändras för att undvika hinder för tjejjourerna. Det krävs också att skolan ser vikten av tjejjourers kunskap och låter jourerna använda sina metoder för att sprida kunskapen till tjejer.

11.9 Särskild socialpedagog på heltid i samtliga skolor

Skolan ses i många fall som den farligaste platsen för tjejer. Därför behöver skolan ha en socialpedagog specialiserad på män och killars våld mot tjejer för att kunna ge stöd till tjejer i skolan. Skolan behöver också införa ett snabbare och enklare sätt för tjejer att anmäla elever och personal för våld och övergrepp. Den rutinen behöver innebära att tjejer snabbt får stöd och hjälp, den behöver också vara välkänd i skolan.

11.10 Avbryt kampanjer som beskriver våldet könlöst

Avsluta och avbryta alla kampanjer om svartsjuka och andra program där tjejer ska sitta med sina förövare i samma klassrum och diskutera våld och samtycke. Dessa kampanjer ger killar redskap för att kunna fortsätta utsätta henne för våld. I dessa kampanjer uppfattas våldet könlöst och suddar bort de strukturella våld som tjejer

utsätts för. Det gör att hon uppfattas som både offer och förövare.

11.11 Få in våld mot tjejer i sexualundervisningen

Genom 2022 års förändring i läroplanen ändrades sexualundervisningen till "sexualitet, samtycke och relationer". Sexualundervisningen i grundskolan behöver inkludera information om det strukturella våld tjejer utsätts för. Det inkluderar även hur porr och prostitution påverkar tjejer samt information om stödinsatser.

11.12 Tillsätt en statlig utredning för att analysera samtyckeslagen

Den nya sexualbrottslagstiftningen med grund i samtycke har resulterat i flera anmälningar och domar. Samtyckeslagen fungerar i ett jämställt land. När det råder patriarkala strukturer

så "samtycker" i lagens mening, fast de inte vill. Skälet till det är för att de stereotypa föreställningar om hur en tjej och kvinna ska bete sig kvarstår. I den situationen behöver hon avgöra om hon ska bli kallad nunna eller hora. Jourrérelsens erfarenhet är också att samtyckeslagen har fått tjejer och kvinnor att uppfatta att de gett ett "samtycke" bara genom att ingå i en relation. Det gör att samtyckeslagen inte ger den effekt de behöver för att stoppa de sexuella våldet kvinnor och tjejer utsätts för. En statlig utredning för att utreda de effekter samtyckeslagen har gett och hur den fungerar i relation till de ovanstående, och föreslå åtgärder. Utredningen behöver särskilt beakta oäktsam våldtäkt och hur den används i domstolar.

11.13 Stäng ner SiS- institutioner och betala skadestånd

Statens institutionsstyrelse (SiS) har inte kunnat uppfylla sin målsättning gentemot tjejer, tvärtom skadat och traumatiserat dem ännu mer. Skälen till att tjejer blir inlåsta på SiS grundar sig också i en förlegad kvinnoosyn. Det handlar exempelvis om "sexuellt utåtagerande beteende". Att låsa in tjejer såsom man gör på SiS är motsatsen till de stöd och vård som de behöver. SkS-institutionerna behöver därför stänga ner helt och inget liknande system för tjejer ska byggas upp. Tjejer som varit inlåsta på SiS behöver också ges ett skadestånd och erbjudande om ett stödpaket för att staten traumatiserat och utsatt dem ytterligare. Under tiden SiS finns kvar behöver också omedelbara åtgärder införas, såsom att det enbart förekommer kvinnlig personal på institutionerna, tjejjourer välkomnas in för att prata med tjejer regelbundet och införa kunskapshöjande insatser om mäns och killars våld mot tjejer och bemötande för personalen. Tjejer behöver också ha en larmfunktion där övergrepp av personal anmäls direkt till Polismyndigheten eller IVO.

12. Kvinnor, tjejer och barn som lever med skyddade personuppgifter

12.1 Införa nationell samordning kring kvinnor med skyddade personuppgifter

En myndighet behöver ha ett nationellt samordningsansvar för frågor som rör kvinnor som lever med skyddade personuppgifter. Samordningen behöver inkludera kunskapshöjande insatser, granska andra myndigheters arbete och rutiner med kvinnor som lever med skyddade personuppgifter och ge vägledning och riktlinjer för arbetet.

12.2 Tillsätt en statlig utredning om kvinnor, tjejer och barn med skyddade personuppgifter

Kvinnor, tjejer och barn som lever med skyddade personuppgifter har inte möjlighet att delta i samhällsaktiviteter. De har också svårigheter att registrera sig och få stöd

från samhällets servicefunktioner såsom vård och skola. Dessutom har de svårigheter att registrera sig i bostadsköer, ansökan till utbildningar, posthantering och arbetslivet. En statlig utredning behöver därför tillsättas för att analysera samtliga konsekvenser och förslag på åtgärder.

12.3 Statligt bidrag för samtliga kostnader för kvinnor som lever med skyddade personuppgifter

Kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter behöver förändra hela sitt liv för att leva skyddat. Det blir kostsamt för kvinnor och barn som i vissa fall behöver genomgå förändringar ett flertal gånger under tiden med skyddade personuppgifter. Det gäller kostnader för flytt, möbler, förlust av arbete, transport, byta och namn och passhandlingar. Kvinnor lever skyddade för att förövaren lever fria, fast det begått allvarliga våldshandlingar mot dem. De måste alltså flytta och ändra på samtliga delar av sitt liv för att myndigheter inte kan skydda dem från våldet. Dessa kostnader ska därför betalas med ett statligt bidrag.

12.3 Enklare skadestånd när skyddade uppgifter röjs av myndigheter

Kvinnors personuppgifter röjs från myndigheter och kommuner i hög grad. Vissa kvinnor får också sina uppgifter röjda upprepade gånger. De system som föreligger nu är alldeles för komplext för att skadestånd ska kunna betalas ut för detta allvarliga fel. Ett nytt system behöver därför införas där kvinnor enklare kan ansöka och begära skadestånd. Myndigheter och kommuner ska också anmäla sig själva och säkerställa hennes skadestånd när deras personuppgifter hanterats felaktigt eller röjts.

12.5 Inför en nationell krisenhet på myndighet

Kvinnor som lever med skyddade personuppgifter behöver ha en kontaktperson som kan stötta dem i samtliga kontakter med samhällets servicefunktioner såsom vård, skola och myndigheter. Denna kontaktperson behöver säkerställa att kvinnor med skyddade personuppgifter och hennes barn får stöd och vägledning i hur de ska registrera sig och få möjlighet till samtliga av samhällets servicefunktioner och samhällsaktiviteter inklusive exempelvis abonnemang för telefon, bibliotekskort och bankkort. Kontaktpersonen ska också kunna ingripa när uppgifter är röjda oavsett om det är av en myndighet, skola, vård eller annat. Kontaktpersonen behöver ansvara för att kvinnan och barnen får ett nytt boende i en annan kommun, flytthjälp, transport, kontakt med nya myndigheter och kommun i den nya kommunen, eventuella nya identiteter och identitetshandlingar. Kontaktpersonen kan finnas hos socialtjänsten eller Skatteverket. Den enheten behöver ha omfattande kunskap om mäns våld mot kvinnor.

12.6 Säkerställ att kvinnor med skyddade personuppgifter kan rösta

Kvinnor som lever med skyddade personuppgifter har svårigheter att rösta. De är i många fall folkbokförda i en annan kommun än där de bor. Det gör att kvinnor med skyddade personuppgifter inte kan påverka politiken på lokal- och regional nivå. Skatteverket tillsammans med Valmyndigheten behöver därför åtgärda detta omgående och säkerställa att kvinnor som lever med skyddade personuppgifter kan rösta i den kommun där de faktiskt bor.

12.7 Erbjud traumabehandling för kvinnor, tjejer och barn med skyddade personuppgifter

Kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter får inte traumabehandling via vården och barn- och ungdomspsykiatri för att de bedöms fortfarande lever i ett trauma. Många kvinnor och barn kommer att leva med skyddade personuppgifter i många år, i vissa fall hela sina liv. Det medför att de aldrig kommer bli erbjuden den traumabehandling som är nödvändig för att kunna bearbeta sin utsatthet. Vården och barn- och ungdomspsykiatri behöver därför erbjuda kvinnor och barn, som lever med skyddade personuppgifter, direkt även om de fortsatt lever med skyddade personuppgifter.

13. Migrationsprocessen

13.1 Upphäv tvåårsregeln vid anknytningsärenden

Kvinnor som fått beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning behöver leva med en man i två år för att få ett permanent uppehållstillstånd. Om relationen upphör blir kvinnan utvisad från Sverige. Den makten en man har över kvinnan i dessa ärenden är stor. Det gör att hon i många fall behöver fortsätta leva kvar i en relation där han utsätter henne för våld och övergrepp. Många förövare informerar Migrationsverket att relationen upphört nära in på provotiden för att hon ska bli utvisad. Provotiden behöver därför upphöra och ge kvinnor permanent uppehållstillstånd direkt beslutet om uppehållstillståndet beslutats.

13.2 Stoppa angiverilagen

Angiverilagens syfte är att informera gränspoliserna vart personer utan uppehållstillstånd befinner sig. Det kommer skada kvinnor, tjejer och barn särskilt. Kvinnor och tjejer som har utsatts för könsstympning, behöver genomföra en abort eller är gravida är i behov av vård som de kommer undvika. Angiverilagen kommer innebära att kvinnor och barn kommer undvika vården eller hitta farliga alternativa vägar för att få hjälp att exempelvis genomföra en abort.

13.4 Information om mäns våld mot kvinnor i SFI-undervisning

Information om mäns våld mot kvinnor behöver ges under tiden kvinnor deltar i SFI-studier. Informationen ska också inkludera information om stöd och hjälp som kan erbjudas. Den informationen behöver de få i enskilda rum utan män.

14. Kriskommission mot mäns våld mot kvinnor, tjejer och barn

Det är betydande att beslutsfattare och politiker visar att mäns våld mot kvinnor, tjejer och barn är ett allvarligt samhällsproblem och ger den kraft som problemet behöver. Regeringen behöver därför införa en kriskommission fram tills att våldet mot kvinnor, tjejer och barn upphör. Mötena behöver äga rum kontinuerligt och inkludera myndigheter, kvinno- och tjejjourer och andra viktiga aktörer för att stoppa våldet.

15. Kvinnor och tjejer i gängkriminella miljöer

15.1 Se tjejer och kvinnor i gängkriminella miljöer som brottsoffer

Kvinnor och tjejer som lever i gängkriminella miljöer är utsatta för mäns våld mot kvinnor. Kvinnor och tjejer utnyttjas, används som verktyg och utsätts för grova våldshandlingar. Gängmedlemmarna har ett system där kvinnor och tjejer normaliserar in i deras vardag och använder kontroll och våld för att genomföra brottsliga handlingar. Gängmedlemmarna kallar kvinnor och tjejer för "gröna gummor". Uttrycket "gröna gummor" ska beskriva en kvinna som inte har begått några brott, studerar eller har ett arbete och som inte riskerar att misstänkas för att begå brottsliga handlingar av Polismyndigheten. Gängmedlemmarna uppmuntrar varandra att skapa en relation med en grön gumma för att ha en kvinna som kan begå sina brottsliga handlingar. Avhoppprogrammen för gängmedlemmar är inte anpassade till tjejer och kvinnor som är utsatta, och i många fall blir de inte heller erbjudna det stödet.

15.2 Särskilt stödprogram för tjejer och kvinnor i gängkriminella miljöer

Kvinnor och tjejer som lever i gängkriminella miljöer behöver ett särskilt stödprogram som ger dem det stöd för att både kunna lämna förövaren och den gängkriminella miljön. Stödprogrammet behöver tas fram tillsammans med kvinno- och tjejjourerna för att vara anpassade efter de kvinnor och tjejer som är utsatta.

15.3 Utred övergrepp som tjejer och kvinnor utsatts för

De kvinnor och tjejer som har begått brott utreds för deras brottsliga handlingar. Det som Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten missar att utreda är de brott hon varit utsatt för. Kvinnor och tjejer utsätts för grovt sexuellt våld som nästan aldrig utreds. Kvinnor och tjejer får inte ens frågor som gäller deras egen utsatthet, vilket gör att brottslighet aldrig blir upplärd. De utredare som möter dessa kvinnor och tjejer behöver också ha en kunskap om mäns våld mot kvinnor.

16. Ekonomiskt eftervård

16.1 Förändringar i bodelnings regler

Bodelningsprocessen är i många fall en långdragen process som leder till att kvinnor fortsätter utsättas för makt och kontroll. Förövaren använder också bodelningsprocessen för att fortsätta utsätta henne för våld. En långdragen bodelningsprocess skapar andra konsekvenser för kvinnor, framförallt att hitta en ny bostad. En annan konsekvens kan vara att de har svårigheter att ansöka om bostadsbidrag i sin nya lägenhet eftersom hon är folkbokförd på den gemensamma bostaden tills att bodelningsprocessen är klar. Ett av mannens metoder är att använda långdragna bodelningsprocesser för att trötta ut kvinnan och ge fördelar till förövaren. Det kan exempelvis vara när kvinnor blir lurade att skriva på gåvobrev för den gemensamma bostaden, det hon då står kvar med är bostadens skuld som hon fortsatt måste betala. Reglerna kring bodelning behöver också inkludera bolånekostnader särskilt. Idag kan våldsutsatta kvinnor betala hela skulden av bolånet i flera år innan upprottet. Vid bodelning behöver dessa inbetalningar räknas och ses som att hon betalat till 50% av skulden som hon äger. Dessa typer av gåvobrev behöver vara ogiltiga. Reglerna kring bodelning behöver därför utredas med utgångspunkt i att stärka hennes ställning och skapa effektivare processer.

16.2 Pressa banker till att ta ansvar

Ekonomiskt våld har en stor påverkan på kvinnor och barn. Män utnyttjar kreditmarknadens snabblån och avbetalningssystem för att skuldsätta kvinnor. Det kan ta lång tid innan kvinnan kan uppnå ekonomisk självständighet igen. Det leder till att hon är fast med den våldsamma mannen eller har svårigheter att bygga ett nytt liv. Om bankerna och kreditmarknaden tar ett större ansvar så kan delar av våldet undvikas. Regler kring kreditmarknaden och bankernas interna arbete behöver ses över för att stärka hennes ställning hos dem. Personal på banker behöver också höja sin kunskap om ekonomiskt våld för att kunna ändra sitt kundbemötande och interna policy.

16.3 Särskild avdelning på Kronofogden mot ekonomiskt våld

Kvinnor som varit utsatta för ekonomiskt våld har höga skulder och kreditköp som de själva inte tagit eller blivit tvungna att ta. Den våldsamma mannen har tagit lån i hennes namn, köpt föremål på kredit i hennes namn eller tvingat henne att genomföra köp eller ta lån. I vissa fall känner hon inte till alla köp eller lån som tagits i hennes namn. Kronofogden behöver ha en särskild enhet på myndigheten som arbetar särskilt med kvinnor som är utsatta för ekonomiskt våld. Tröskeln för att få stöd från den enheten behöver vara låg. Enheten behöver ha utbildning och kunskap i mäns våld mot kvinnor. Kronofogden behöver också ha nationella kampanjer för att upplysa samhället om mäns ekonomiska våld mot kvinnor och tjejer. När man lever med en våldsam man så har man också en begränsad möjlighet att samla bevis eller rapportera till myndigheter. När hon är i upprottsfasen behöver Kronofogden och Polismyndigheten samarbeta för att utreda de skulder, kreditköp och stötta i att hämta hennes egendom som han tagit.

Skriv under Roks namnsamling!

Du hittar den på www.roks.se

Följ oss på Instagram!
[@RoksSverige](https://www.instagram.com/RoksSverige)

Mer information på www.roks.se

Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige